

Праведна Д.Г, здобувачка, ДонНУ імені Василя Стуса

МОНІТОРИНГ АКАУНТУ МІНІСТЕРСТВА ОБОРОНИ УКРАЇНИ У FACEBOOK. ГЕНДЕРНИЙ АСПЕКТ

Розглянуто поняття гендерної рівності, дискримінації, а також фемінізму. Проаналізовано дописи Міністерства оборони України на дотримання гендерного балансу

Ключові слова: гендерна рівність, дискримінація, Міністерство оборони України, Конвенція ООН, війна

Гендерна рівність є однією з умов забезпечення суспільного розвитку. Дотримання гендерної рівності важливе, оскільки всі людські істоти повинні мати свободу для розвитку своїх особистих здібностей та свободу вибору без обмежень, пов'язаних із жорстко закріпленими гендерними ролями. Тобто різна поведінка, прагнення та потреби жінок і чоловіків враховуються, оцінюються й підтримуються рівним чином. В такому випадку, рівність означає, що права, обов'язки та можливості жінок і чоловіків не залежатимуть від того, ким вони народилися [1].

Конвенцію ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок називають міжнародним біллем про права жінок. У ній визначено поняття дискримінації щодо жінок і план дій на національному рівні з викорінення такої дискримінації [2; с.29].

Відтак, дискримінація щодо жінок – це будь-яке розрізнення, виняток або обмеження за ознакою статі, які спрямовані на послаблення чи зведення нанівець визнання, користування або здійснення жінками, незалежно від їхнього сімейного стану, на основі рівноправності чоловіків і жінок, прав людини та основних свобод у політичній, економічній, соціальній, громадській або будь якій іншій галузі [2; с.34].

Війна в Україні триває з 2014 року. З 24 лютого 2022 року розпочалось повномасштабне вторгнення російської федерації на територію України. Вже у листопаді 2022 року відбувся перший феміністичний діалог «Фемінізм та мілітаризм: теорії, критика та практика». Видання «Гендер в деталях» виокремив основні тези з діалогу. Однією з таких є важливість роботи українських

феміністок над проблемами, які виникають внаслідок війни. Вони підкреслюють, що війна будуватиметься на жорсткому бінарному баченні маскулітності і фемітності. Під час війни це бачення посилюється і витісняє інші моделі поведінки [3].

Мета дослідження. Визначити дотримання гендерної рівності у публікаціях Міністерства оборони України у Facebook протягом двох тижнів (з 06.03 по 19.03.2023).

Тепер розглянемо дописи, починаючи з 6 березня.

6 березня: Була публікація 53-ї окремої механізованої бригади імені князя Володимира Мономаха про медиків, які рятують життя пораненим, котрі вели запеклий бій за Авдіївку. І на фото є зображення жінки, яка перевіряє стан постраждалих [4].

7 березня: Допис про черговий обмін полоненими – представники рядового та сержантського складу: 126 чоловіків та чотири жінки. На фото також є зображення жінок, які обіймають решту військових [5].

8 березня: У Міжнародний день боротьби за права жінок і міжнародний мир була публікація присвячена лише жінкам. Це три фото з підписом «В Україні немає слабкої статі» [6].

Наступний допис теж присвячений жінкам із їхнім зображенням. Підпис до допису це перерахування усіх посад та імені, котрі займають ці жінки:

«Бойові медики, кулеметниці, снайперки, операторки БПЛА... Пліч-о-пліч з чоловіками вони разом б'ють ворога і наближають перемогу!» [7].

Ще один допис про бойовий шлях Інни «Корольок», яка була стрільцем, потім діловодом, а нині рятує життя побратимів на передовій. До тексту прикріплене відповідне зображення [8].

9 березня: Міністерство оборони опублікувало відео про те, що минуло вже півроку, як українські військові вигнали окупантів з Білогорівки. І у сюжеті розповідається обстановка у гарячій точці та настрої захисників. А на початку сюжету показали військову кореспондентку [9].

10 березня: Теж опублікували сюжет зі стабілізаційного пункту на Донеччині, де на початку показують військову кореспондентку [10].

Це й історія про Ольгу – начальник розвідки дивізіону окремої десантно-штурмової бригади й перебуває в місцях ведення активних бойових дій. У дописі прикріплені її фото [11].

Також було звичайне текстове повідомлення заступника

Міністра оборони України Ганни Маляр про чергову інформаційну атаку ворога щодо Бахмуту [12].

Цього ж дня опублікували відео-поховання бійця Дмитра Коцюбайла «Да Вінчі». У дописі згадується його мати, котрій передали посмертну відзнаку сина «Хрест бойових заслуг». Також - Прем'єр-міністерки Фінляндії Санни Марін, яка була присутня на прощанні [13].

11 березня: Опублікували допис про роботу 206-го батальйону територіальної оборони ЗСУ. На фото можна побачити зображення жінок [14].

Цього ж дня можна побачити дописи про важкопораненого українського воїна поруч з яким стоїть медик Інна. Фото належить прес-офіцеру 93-ї ОМБр Холодний Яр Ірині Рибаківій [15].

12 березня: Допис з цитатою Президента України і на фото можна побачити звичайних людей, серед яких - жінки [16].

13 березня: Опублікований допис з побажаннями для ЗСУ і на фото зображені українці (жінки, діти), котрі обіймають воїнів [17].

Також можна побачити допис, де загадують радіо Армія FM («Ранкове шоу»), що «Ведучі Серж Гагарін і Настя Рута зарядять позитивом на цілий день» [18].

14 березня: Допис Президента України про українських добровольців. На фото зображені як чоловіки, так і жінки [19].

Так, у День українського добровольця, опублікували відео, де показали та згадали усіх воїнів жінок та чоловіків [20].

15 березня: Знову опублікований допис Володимира Зеленського і на зображеннях можна помітити жінок [21].

16 березня: Опублікували допис про новий документальний фільм про військових журналістів «Покажи, як я воюю». На презентації фільму та у самому фільмі ми можемо побачити статистику жінок [22].

17 березня: Допис Президента України, де можна побачити жінок, які плетуть маскувальні сітки [23].

Загалом у стрічці публікацій можна виокремити характерні дописи, пов'язані з ранковим та вечірнім зведенням Генштабу ЗСУ, бойовими втратами, загальнонаціональною хвилиною мовчання, знищенням ворожих безпілотників, дописи окремих бригад та звернення Президента України. Крім цього, є дописи з посиланням на розгорнуті матеріали на інформаційному агентстві Міністерства оборони України.

Варто підкреслити, що у дописах використовували фемінітиви, та інколи їх не було. Кількість дописів з фемінітивами та без можна прирівняти, хоча здебільшого переважали дописи без використання фемінітивів. Це можна пов'язати з намаганням використовувати назви посад відповідно до їх прямого значення, а також неможливістю замінити усталену назву посади на фемінітив. Та, для прикладу, коли у дописі про поховання Дмитра Коцюбайла згадували Прем'єр-міністерку Фінляндії, фемінітиву не було, але його використання було можливим.

Характеризуючи фото із зображенням жінок теж можна зауважити, що вони зображались саме у ролі захисниць, а не постраждалих. Тому це, зокрема, може свідчити про рівність у образах жінок та чоловіків.

Що стосується кількості публікацій про жінок та чоловіків, то вона варіюється. Цю кількість теж можна прирівняти, адже помітно, що у Міністерстві намагаються тримати гендерний баланс.

Отож, в результаті аналізу дописів Міністерства оборони України можна стверджувати, що у публікаціях намагаються врегулювати кількість дописів про жінок та чоловік, уникаючи таким чином гендерного дисбалансу.

Список літератури

1. «Гендерна рівність» Національна соціальна сервісна служба України, URL: <https://cutt.ly/d4tYCRV> (дата звернення: 15.03.2023)
2. «ПРАВА ЖІНОК ТА ГЕНДЕРНА РІВНІСТЬ» Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, URL: <https://cutt.ly/y4tY2pB> (дата звернення: 15.03.2023)
3. «П'ять тез про фемінізм і мілітаризм» Гендер в деталях, URL: <https://cutt.ly/a4tUjT1> (дата звернення: 15.03.2023)
4. Міністерство оборони України [фейсбук-сторінка]. URL: <https://www.facebook.com/MinistryofDefence.UA/posts/pfbid02qGcMrrg81Chn9y9P2j6BvDRUDH59rTtUKYM3Jb9nbTobm44KyUtyupwk6VFs2wuzl>
5. Міністерство оборони України [фейсбук-сторінка]. URL: <https://www.facebook.com/MinistryofDefence.UA/posts/pfbid02FCzuVMt1xYorAoh1DGJc3SBMx3CThbJhvsZiMPtuL9sjs2kSV6679bPU4H3Jd8DFI>
6. Міністерство оборони України [фейсбук-сторінка]. URL: <https://www.facebook.com/MinistryofDefence.UA/posts/pfbid0>

mbekrsqm7dw66KYHqD7J29KUggVbn61KCVKVKRRbS2cDq3dy
FQ9wf5CqXFdoM95yl

7. Міністерство оборони України [фейсбук-сторінка]. URL: <https://www.facebook.com/MinistryofDefence.UA/posts/pfbid0LcYSRgGEaVjZsrXq6YiYQpwhKJvJen6E46SQpVYeGDj9nEtQ5Xw6CeopYgF5BcGKl>
8. Міністерство оборони України [фейсбук-сторінка]. URL: <https://www.facebook.com/MinistryofDefence.UA/posts/pfbid0gmra7eDAdert1CNiWxwKpbHXyVcBqbqveM6o6KNRep2C7MMLmHRjHcfTHqtKTrcil>
9. Міністерство оборони України [фейсбук-сторінка]. URL: <https://fb.watch/jmDd3OvJIY/>
10. Міністерство оборони України [фейсбук-сторінка]. URL: <https://fb.watch/jmDj5CsIeq/>
11. Міністерство оборони України [фейсбук-сторінка]. URL: <https://www.facebook.com/MinistryofDefence.UA/posts/pfbid02sPUKWrkARPPjWQUt1B9FjBTK3K8vwx1581CZFhQuBgTP28QwDtXL7vD5csWs7E1l>
12. Міністерство оборони України [фейсбук-сторінка]. URL: <https://www.facebook.com/MinistryofDefence.UA/posts/pfbid02tc2ConJz9Z562QZLWkg4XrPLKgQrUUataFMeGdQhPkCku9Gxg11uT2e3iA1xvTn4l>
13. Міністерство оборони України [фейсбук-сторінка]. URL: <https://fb.watch/jmDLW6bzKW/>
14. Міністерство оборони України [фейсбук-сторінка]. URL: <https://www.facebook.com/MinistryofDefence.UA/posts/pfbid0296wVsYfn2SPaU5agmeqJSBQwinggPjgxWiHRmy2ALa2sy29y4xGqGUy1Mnj9T3xHl>
15. Міністерство оборони України [фейсбук-сторінка]. URL: <https://www.facebook.com/MinistryofDefence.UA/posts/pfbid02W8vfkKB2zxCzLzRCEP85JoxdveZm8J3qgtUSp3A8LW6NhrRtc sq7jaPfr7KfVUpAl>
16. Міністерство оборони України [фейсбук-сторінка]. URL: <https://www.facebook.com/MinistryofDefence.UA/posts/pfbid07wzhgXv6NDnU7jtFEuCxfUn36ZrQHSUXeve11Qi6SG6JyUHZ7N MtRMGJmRyFWLal>
17. Міністерство оборони України [фейсбук-сторінка]. URL: <https://www.facebook.com/MinistryofDefence.UA/posts/pfbid02dR8f74cqvA3nLLJFb9dhE7FotkxZ27q9LqTE8cXmSKKpatSr83 EXakiLtp8Wnukhl>
18. Міністерство оборони України [фейсбук-сторінка]. URL: <https://fb.watch/jmEnudeC9c/>
19. Міністерство оборони України [фейсбук-сторінка]. URL: <https://www.facebook.com/MinistryofDefence.UA/posts/pfbid0>

21XUjU1cgGMiHgb19f2MXQY9iG87ZqRXbTrrsTuGThaRohoCkR
vR2m8nB4nCSATJfI

20. Міністерство оборони України [фейсбук-сторінка]. URL:
<https://fb.watch/jmEzoRzUyU/>
21. Міністерство оборони України [фейсбук-сторінка]. URL:
<https://www.facebook.com/MinistryofDefence.UA/posts/pfbido2SsmtAXcUuVuMDsvM9yH7ygmSsp5Hz74JcssfNse8mCKeaK8B8P4X41K5EbMSrMI>
22. Міністерство оборони України [фейсбук-сторінка]. URL:
<https://fb.watch/jmEK4--5mK/>
23. Міністерство оборони України [фейсбук-сторінка]. URL:
<https://www.facebook.com/MinistryofDefence.UA/posts/pfbidoPGdyZeCEWWubkgg1L6FG5jMz83JCR7GuZ59ZLhrnGpq4d1S2nccqVNPnbShzBeuNrl>